

Professionernes nye roller og arbejdsvilkår i nutidens coachende velfærdsstat

Ved Nanna Mik-Meyer, professor
(mso), Institut for Organisation,
Copenhagen Business School

Mit afsæt: uddannelsesmæssigt, empirisk, metodisk og teoretisk

- Faglig baggrund: Antropolog og sociolog, forskning med fokus på statens møde med borgeren
- Grupper: Klienter og patienter med svært definerbare sociale problemer og sygdomme, arbejdsløse, overvægtige, MUS-patienter, handicappede: Dem, hvis situation falder mellem herskende kategorier/diagnoser
- Metoder: Interview, observationsstudier samt dokumentanalyse
- Teori: Forskning, der fokuserer på klassifikationsarbejde – betydning skabes i relationer = fokus på konteksten

Indledning **A** **AT** er klient.
 Alkoholforbrug er et institutio-
 neltskabelt fænomen. Den
 institutionelle konstruktion af dem-
 skeden er et eksempel på
 Institutionelle identiteter i sådanne arbejds-
 institutioner. **SKABE**
 Institutionel identitet. Helseved-
 men skaber. Om håndtering af kla-
 gesager i en socialforvaltning. In-
 vandretjenester. **EN**
 nel konstruktion af færdig. **KLIENT**
 Institutionelle identiteter og klienter.
 Det sociale arbejde som befræ-
 Institutionelle paradokser.
Dr. Nanna Mik-Meyer

AT
SKABE
 Ansvar og autonomi i velfærdstaten
EN
PROFES
 Professionelle identiteter og Nanna Mik-Meyer
SIONEL

ROUTLEDGE ADVANCES IN HEALTH AND SOCIAL POLICY

Power and Welfare
 Understanding Citizens' Encounters with
 State Welfare

Nanna Mik-Meyer and Kasper Villadsen

Oplæggets professionsforståelse?

- Klassisk (fælles skolet baggrund mv., fx socialrådgiver)
 - Men ikke kun
- Professioner ”er” deres profession kun så længe professionens værdier mv. understøttes af konteksten
- Dertil kommer at mange velfærdsarbejdere ikke har en uddannelse målrettet dette arbejde

Identiteter sociale konstituering

- Identitet – essens
- Identitet – relation
- Omgivelsernes betydning for identitetsarbejdet, den eksterne validering (cf. fx Jenkins)

Hvad forstås med omgivelser?

- *Samfundsniveau*: Centrale værdier (ansvar, vilje, motivation, kontrol, dokumentation) og strukturelle forhold (lovgivning, økonomi, evidens)
- *Institutionsniveau*: Professionsforankrede forståelser at ”godt udført arbejde”
- *Individniveau*: Konkrete personers personlige erfaringer/forventninger/ønsker/krav

At skabe...

- en klient
- en professionel
- Hvordan hænger de to bøger sammen?

At skabe en klient: to områder

- **Socialområdet** (behandlere fra misbrugsområdet og socialrådgivere)
- **Det pædagogiske område** (pædagoger)

FOKUS: HVORDAN VELFÆRDSINSTITUTIONER SKABER KLIENTER

At skabe en professionel: tre områder

- **Socialområdet** (behandlere fra misbrugsområdet, socialrådgivere, fængselsfunktionærer og plejehjemsansatte)
- **Sundhedsområdet** (læger og sygeplejersker)
- **Det pædagogiske område** (skolelærere og pædagoger)

FOKUS: HVORDAN SAMFUNDSVÆRDIER OG STRUKTURER
SKABER PROFESSIONELLE

Indholdsfortegnelse: At skabe en professionel

- Indledning (Järvinen og Mik-Meyer)
- Fra afhængighed til autonomi (Järvinen)
- Den forstående læge og evidenssøgende socialrådgiver (Mik-Meyer)
- Når personkendskab bliver til professionskundskab (Bjerg & Knudsen)
- Fortællinger og fantasier om socialpædagogiske identiteter i arbejdet med unge (Vitus)
- Når ansvaret overdrages til patienten (Pii)
- Kunsten at skabe en medfølede og engageret hospitalslæge (Obling)
- Socialrådgiverrollen under aktiveringspolitikken (Møller)
- Formelle og uformelle realiteter blandt fængselsfunktionærer (Nielsen)
- ”Hold hænderne i lommerne”: Om hjælp til selvhjælp på plejecentre (Kofod)

Hvad fandt vi?

- NPM
 - overvågning, deltaljerede kontrolsystemer, måling, dokumentation, lovbestemte reguleringer af praksis mv. – især relevant for socialrådgiveres arbejde
- Forebyggelse
 - Flere og flere bliver diagnosticeret, flere og flere indfanges i div. risikogrupper, der kræver eksperthjælp
- Nyliberale værdier som ansvar, motivation, hjælp-til-selvhjælp
 - Borgerens ”nye” ekspert position...professionernes ”nye” coach position

Værdier og roller

- Fokus på neoliberale værdier: ansvar, kontrol, vilje, motivation...
 - Hvordan ser borgeren ud gennem disse værdi-
'briller'?
 - Og hvad betyder værdierne for den
professionelles rolle?

Centrale paradokser

- Fra ekspert til coach/fra modtager af offentlig hjælp til at være selvbestemmende
- Fra afgrænset til diffust ansvarsområde (fokus på borgernes personlige udvikling)
- Væksten af risikogrupper (og eksperter) OG selvstændiggørelse og ansvarliggørelse af borgeren

Opgøret med “passivlinjen” – borgerens nye selvledende position

- Helt centralt: At øge borgens mulighed for selvledelse med afsæt i velfærdsorganisationens opfattelse af borgerens situation
 - Dvs. at få borgeren/professionerne til at anskue arbejdet og præmisserne for arbejde i overensstemmelse med den herskende forståelse af godt velfærdsarbejde

Begge aktører – borger og professionel – påvirkes af nutidens værdier og honnørord. Skifter den ene part position, skifter den anden part også position (rolle-par)

Det er ikke kun den professionelle, der har en ny position – nye forventninger til borgeren

DOBBELT POSITION

- At være en administrativ "sag"
- At være et helt og unikt menneske

Den professionelle som legitim autoritet?

- Klassisk professionsopfattelse:
 - Fælles uddannelse, fagfælle-orientering i løsning af arbejdsopgaver, rollen som ekspert
- Nutidens professionsopfattelse:
 - Fælles uddannelse, borger/policy-orientering i løsning af arbejdsopgaver, rollen som coach

At være professionel i et spændingsfelt...

mellem professionens selvforståelse
(professionsidentitet som essens
(uddannelse))

og omgivelsernes ønsker og krav
(professionsidentitet som relation (politiske
krav))

Omgivelsernes betydning for, hvordan man kan
agere som professionel og borger – en borger,
der har legitime ønsker og krav

Tak for i dag

- Tekster, der ligger til grund for oplægget kan findes på www.mik-meyer.com